

ANNI LASTEAIA KESKKONNAÜLEVAATUS JA PARENDUSTEGEVUSED 2021-2022

Keskkonnaülevaatus viidi läbi 22. september – 02. november 2021. Keskkonnaülevaatusesse kaasati lasteaia töötajad, lapsevanemad ja lapsed. Töötajate ja vanemate arvamust küsiti läbi elektroonilise küsitluse veebikeskkonnas. Laste keskkonnaülevaatuse küsimustikud viidi läbi Muumide rühmas 4-7 aastaste lastega.

VALDKOND	HETKESEIS	PARENDUSTEGEVUSED	AEG	VASTUTAJA
1. Info, teavitamine ja kaasamine	Majja sisenev külaline saab infot, et oleme liitunud Rohelise kooli programmiga (Rohelise kooli stend, Roheline lipp majal, sildid, jäätmete sorteerimine).	Rohelise kooli stendi täiendamine programmi tegevustega.	pidev	Rohelise kooli töörühm
	Lapsevanemad on teadlikud, et meie üheks prioriteediks on keskkonnaharidus ja keskkonnasõbralik käitumine (jagatakse sellekohast infot, lapsed sorteerivad jäätmeid kodus ja lasteaias).	Postituste tegemine Rohelise kooli Facebooki lehel.	pidev	õpetajad
	Vanematel on võimalik osaleda keskkonnahariduse kujundamisel (kaks vanemat töörühma liikmed, kaasamine läbi ürituste, näituste korraldamise, läbi eeskujuks olemine, kodus säästliku tarbimise ja jäätmete sorteerimise teemade selgitamine lastele).	Rohelise kooli info ja blogi jooksev täiendamine lasteaia kodulehel.	pidev	õppealajuhataja/ õpetajad
	Töötajad osalevad keskkonnahariduse kujundamisel läbi Rohelise kooli töörühmas osalemise ja lastega erinevaid tegevusi läbi viies.	Rohelise lipu kasutamine laste programmi üritustel ning tegevuste ja projektide kajastamisel	september 2021 – august 2022	õpetajad
	Korraldatakse Rohelise kooli teemadega seotud üritusi.			
	Vanemate hinnagul on lapsed mõistnud, et väärtustame keskkonnahoidu, v.a nooremad lapsed.			
	Lasteaia kodulehel on olemas ajakohane info programmi kohta ning programmi tegevusi kajastav blogi teemade kaupa.			
	Lasteaial on Rohelise lipu tunnustus ning majal lehvib Roheline lipp, samuti on majas väljas			

	laualipud.			
	Postituste tegemine Rohelise kooli võrgustiku Facebooki lehel.			
	Õppekavas ja rühma tegevuskavades kajastub Rohelise kooli ja keskkonnahariduse teema.			
2. Elurikkus ja loodus, õueala	Suurenenud on õueala elurikkus läbi lindude talvise toitmise, taimede ja lillede kasvatamise, lisaks rikastab õueala putukahotell ja looduskaitseala.	Lindudele ja siilile jooginõu aeda	mai 2022	Rohelise kooli töörühm
	Rühmade akende taga on lindude toidumajad ja riputatakse toitu puudele/põõsastele, toimub lindude talvine toitmine.	Õues kasvavate puu-, põõsa, püsililled, -taimede siltide ülevaatamine	aprill 2022	Rohelise kooli töörühm
	Lasteaia õuealale on lisandunud lindude pesakaste, peakaste hoitakse korras.	Toalilled tundmaõppimine ja siltide uuendamine	aprill 2022	Rohelise kooli töörühm
	Lasteaia õuealal on piisavalt erinevaid puu- ja põõsaliike.	Toalilled ümberistutamine ja paljundamine ning lapsevanematele ja koostööpartneritele kinkimine.	aprill 2022	õpetajad
	Igal rühmal on oma toalilled ja katseaias peenar, mille eest hoolitseda.	Putukahotelli täiendamine ja parandamine	mai 2022	Rohelise kooli töörühm
	Toalilled on kaardistatud ning õues kasvavatele puu-, põõsa- ja püsitaimeliikidele on lisatud sildid.	Talu külastus	jaanuar 2022	õppealajuhataja
	Õuealal on loodud võimalused aktiivseks liikumiseks, ronimiseks ja mängimiseks.			
	Viiakse läbi õuesõppe tegevusi ja uuritakse loodust, tehakse õppekäike metsa ja parki.			
	Lapsed õpivad tundma erinevaid taime-, seene- ja loomaliike ja räägivad neist kodus.			
	Lapsed oskavad nimetada õuealal elavaid loomi, linde, putukaid.			
	Lapsed oskavad nimetada lasteaia õuealal kasvavaid taimi, puid ja põõsaid.			
3. Kliimamuutused	Pöörame tähelepanu toidujäätmete vähendamisele. Lastele selgitatakse, miks toitu ei tohi raisata,	Toidujäätmete vähendamine	pidev	õpetajad, õpetaja abid

	motiveeritakse proovima erinevaid toite, lapsed saavad Muumide rühmas ise toitu tõsta ja vajadusel juurde võtta.			
	Aed- ja köögiviljapeenarde väetamiseks kasutame komposti.			
	Kasvatame ise maitsetaimi.			
	Menüüs on vähemalt kord nädalas kalatoidud ja kord nädalas taimetoit.			
	Valmistame koos lastega lasteaia aiasaadustest toitu.			
	Korraldame degusteerimisi.			
	Kompostime ja kogume toidujäätmeid muudest jäätmetest eraldi biolagunevate jäätmete hulka.			
4. Energia	Töötajad jälgivad tööl teadlikult energia kasutamist (ruumist lahkudes tulede kustutamine.)	Õpetada lastele tulede kustutamist ruumist lahkudes	september 2021 – august 2022	Rohelise kooli töörihm
	Lastele selgitatakse tulede kustutamise vajalikkust.	Gaasi kasutamise jälgimine ja analüüs	september 2021 – august 2022	direktor/ Rohelise kooli töörihm
	Valge päevaga või kui ruumis kedagi pole, on tuled kustutatud			
	Arvutid ja seadmed on välja lülitatud, kui neid ei kasutata.			
	Rühmaruumides on parajalt soe.			
	Valgustid on energiasäästlikud (LED).			
	Suured aknad ja mitu akent ruumis valgustavad ruume päevavalgusega.			
	Koostatud on elektrikulu aastati võrdlev tabel.			
	Lapsed lülitavad mänguasja patarei kohe välja, kui nad nendega enam ei mängi.			
5. Globaalne kodakondsus	Lasteaias tähistatakse erinevaid rahvakalendri tähtpäevi ja tutvustatakse süstemaatiliselt eesti tähtpäevi, traditsioone, muinasjutte ja vanasõnu.	Sallivus erisuste suhtes, lastevahelised head suhted	pidev	õpetajad

	Lapsed saavad lasteaias teadmisi erinevatest rahvastest ja kultuuridest.	Heategevusprojektides osalemine või nende korraldamine	detsember 2021	õpetajad
	Lastele tutvustatakse teiste maade toite.	Eesti rahvakommete, tähtpäevade ja traditsioonide tutvustamine lastele	aastaringelt	õpetajad
	Lapsed jagavad teistega oma reisimuljeid ja näitavad reisipilte, korraldatase temaatilisi õppetegevusi.			
	Rühmaruumis lastele uurimiseks seinal maailmakaart.			
	Lastele selgitatakse, et inimesi ei tohi halvustada nende päritolu, kehalise eripära, või muude teistest inimestest erinevate omaduste tõttu.			
	Rakendame „Kiusamisest vaba lasteaed” metoodikat.			
	Erivajadusega lapsed on kaasatud eakohase arenguga laste hulka.			
	Rühmade aasta tegevuskavadesse on planeeritud teiste maade ja rahvaste teema.			
6. Tervis ja heaolu	Lapsed söövad lasteaias tihti puuvilja, salateid ja muud tervislikku (puu-, aed- ja juurvili vahepalaks).	Õppetegevustes anda lastele rohkem liikumisvõimalusi.	pidev	õpetajad
	Lasteaias pakutav toit on tervislik.			
	Vesi on lastele vabalt joogiks kättesaadav kogu aeg.			
	Rakendame õuesõpet.			
	Päevakava võimaldab lastel palju liikuda (käime palju õues, korraldame spordipäevi).			
	Lastele on selgitatud, kuidas õigesti käsi pesta, kraanide juures on skeemid.			
	Lasteaias pööratakse tähelepanu tervislikule toitumisele - lastele tutvustatakse tervislikke toite, korraldatakse degusteerimisi.			
	Lastel on võimalik iga päev õues mängida.			
	Lastega viibitakse aastaringelt kaks korda päevas			

	õues.			
	Liikumistegevused toimuvad aeg-ajalt õues.			
	Korraldame jalutuskäike, õppekäike lasteaias ümbruses, matku.			
	Lastel on õuealal võimalik rattaga sõita.			
	Lastele meeldib lasteaias olla.			
	Kui lapsel on lasteaias mõni mure, saab ta sellest kellegagi rääkida.			
	Korraldame spordipäevi vähemalt kaks korda aastas.			
7. Meri ja rannik	Räägime lastele veelindude toitmise kahjulikkusest.			
	Käsitleme õppetöös mere ja rannikuga ning veekogudega seotud teemasid.			
	Koostöös lapsevanematega korraldame näituse "Meri ja rannik".			
	Käime lastega õppekäikudel veekogude ääres (tiik, jõgi). Õpime tundma vee-elustikku.			
	Kasutame koristamisel ja nõude pesemisel loodussäästlikke puhastusvahendeid.			
8. Prügi ja jäätmed	Sorteerime paberit ja pappi, pakendeid ja biolagunevaid jäätmeid muust prügist eraldi.	Õpetada lastele, miks on vaja jäätmeid sorteerida ja mis sorteeritud jäätmetest saab.	november/ arpill 2021	õpetajad
	Kompostime biolagunevaid jäätmeid.			
	Kompostime lastega sügiseti puulehti.			
	Biolagunevad aiajäätmed viime jäätmejaama.			
	Kogume eraldi ohtlikke jäätmeid.			
	Vähenenud on tekkivate olmejäätmete hulk.			
	Rühmas on prügikast, mis võimaldab lastel jäätmeid sorteerida.			
	Meisterdamiseks kasutame looduslikke ja jääkmaterjale, taaskasutame.			
	Korraldame lastega taaskasutusprojekte (nt „Vana			

	soki uus elu“) ja viime läbi teemanädalaid.			
	Võtame osa maailmakoristuspäevast.			
	Võtsime osa digikoristusnädalast.			
	Lapsevanemad on teadlikud, et lasteaias sorteeritakse jäätmeid.			
	Õpetame lastele jäätmete sorteerimise vajalikkust.			
	Oleme laste ja töötajatega arutanud, kuidas tekiks vähem jäätmeid.			
	Paranenud on paberi korduvkasutus, prindime, paljundame kahepoolselt, ühepoolselt kasutatud paberi kogume eraldi ja kasutame hiljem.			
	Prügikaste on majas ja õuealal piisavalt, prügikastid on töötajate ja lapsevanemate hinnangul leitavad.			
9. Transport	Lasteaias soovitatakse kasutada keskkonnasõbralikke liiklemisviise.			
	Lasteaia lähedal elavad lapsed tulevad lasteaeda jalgsi või jalgrattaga.			
	Lastele tutvustatakse erinevaid transpordivahendeid ja liiklemisviise ning nende kasulikkust tervisele ja mõju keskkonnale.			
	Korraldame liiklusnädalalaid, teavitame vanemaid kampaaniatest.			
	Lasteaeda on võimalik tulla rattaga, võtta lasteaeda oma ratas kaasa ja sõita sellega õuealal.			
10. Vesi	Katseaia kastmiseks kogutakse suvel vihmavett.	Nõude loputamisel enne nõudepesumasinasse asetamist jälgida vee säästlikku kasutamist.	pidev	õpetaja abid
	Käte pesemisel õpetatakse lapsi vett säästlikult kasutama.	Laste vee säästliku kasutamise jälgimine	pidev	Rohelise kooli tööühm
	Lastele selgitatakse vee säästmise vajalikkust.	Vihmavee kogumise suurendamine	aprill-mai 2022	Rohelise kooli tööühm
	Töötajad jälgivad tööl olles teadlikult vee säästlikku	Laste teadmised, kust tuleb	november 2021/	õpetajad

	kasutamist.	kraanivesi ja mis saab kasutatud veest.	aprill 2022	
	Õppetöös käsitletakse vee ja eluslooduse seoseid.			
	Koostatud on veekulu aastati võrdlev tabel.			
	Kraanidele on paigaldatud vett säästvad aeraatorid.			

RESSURSIKULU ANALÜÜS 2017-2021

Vee, elektri tarbimine 2017-2021 ja gaasi tarbimine 2021 Anni lasteaias

vesi	2017	2018	2019	2020	2021	elekter	2017	2018	2019	2020	2021	gaas	2021
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³		kWh	kWh	kWh	kWh	kWh		m ³
jaanuar	14	15	16	16	12	jaanuar	517,93	472,9	313,1	356	278	jaanuar	483
veebbruar	13,9	14	12	15	11	veebbruar	424,67	374,48	258,2	265,5	242	veebbruar	455
märts	15,1	15	15	9	12	märts	292,97	322,55	232,3	200,8	239	märts	428
aprill	14	14	17	6	13	aprill	288,85	326,62	213,5	136,92	213	aprill	305
mai	17	19	17	14	16	mai	314,55	253,88	239,4	191,55	237	mai	183
juuni	10	12	11	14	11	juuni	274,99	216,01	136,6	140,92	138	juuni	33
juuli	13	6	10	8	8	juuli	169,54	108,76	115	171,49	122	juuli	23
august	16	14	14	11	11	august	202,61	177,88	133,2	159,84	157	august	35
september	19	14	15	14	13	september	397,44	209,13	209,9	226	230	september	214
oktoober	12	17	20	19	13	oktoober	436,82	321,5	311,2	271	241	oktoober	261
november	16	12	15	13		november	520,15	370,5	352	293		november	
detsember	11	12	16	12		detsember	446,23	290,3	309,1	283		detsember	
	171	164	178	151	120		4286,75	3444,51	2823,5	2696,02	2097		2420
keskmine	14,25	13,6	14,8	13,3	10,00	keskmine	357,23	278,37	235,3	274,1	174,75		201,67

vesi: aprill 2020 viiruse tõttu vähe lapsi ja juulis 2020 2 nädalat lasteaed suletud

elekter: juuli 2020 remondi tõttu igapäevaselt sees elektriline niisusekogu